

Nader onderzoek beschermde soorten Swifterbant-Zuid

projectnummer: 075.00.11.00.00

Onderwerp: Nader onderzoek huismus, kerkuil en vleermuizen

Datum: 27-10-2020

Kader

In het kader van de woningbouwplannen ten zuiden van Swifterbant, is in 2019 een ecologische inventarisatie uitgevoerd op deze locatie.¹ Uit de ecologische inventarisatie komt naar voren dat in de te slopen woning en agrarische bebouwing aan de Bisonweg 11 mogelijk jaarrond beschermde nest- of verblijfplaatsen van huismus, kerkuil en vleermuizen aanwezig zijn. Om aan te tonen dan wel uit te sluiten dat nest- of verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig zijn, is nader ecologisch onderzoek uitgevoerd. De voorliggende notitie beschrijft de resultaten van het nader onderzoek naar huismus, kerkuil en vleermuizen.

Huisumus

METHODE

Het onderzoek naar huismus is uitgevoerd volgens de werkwijze zoals beschreven in het kennisdocument van Huismus (BJ12, 2017). Het plangebied is op 3 april en 4 mei 2020 in de ochtend onderzocht op aanwezigheid van huismussen, al dan niet met nestindicerend gedrag (zoals huismussen met nestmateriaal en zingende mannetjes). Het onderzoek is uitgevoerd door één persoon (ecoloog, broedvoegdeskundige). De omstandigheden tijdens de bezoeken staan beschreven in tabel 1.

Tabel 1. Omstandigheden tijdens de huismusinventarisaties

Datum	Tijdsduur	Zonsopkomst	Weer	Temperatuur
03-04-2020	10:00 - 12:00	07:06	Licht bewolkt, droog, zwakke wind	7 °C
04-05-2020	07:00 - 08:00	06:03	Licht bewolkt, droog, matige wind	8 °C

RESULTATEN

In het plangebied zijn rond de tien huismussen aanwezig. In de opgaande beplanting ten oosten en zuiden van het woonhuis zijn mannetjes roepend waargenomen. Verder foerageren de aanwezige huismussen in de opgaande beplanting rondom de bebouwing op het erf. Tijdens beide bezoeken is

¹ BügelHajema Adviseurs (05-12-2019) Ecologische inventarisatie Swifterbant-Zuid.

ook nestindicerend gedrag van huismus waargenomen rondom en op het pannendak van de te slopen woning.

Het gaat hierbij voornamelijk om roepende mannetjes op het pannendak en om huismussen die nestmateriaal vervoerden. In totaal konden er op basis van de waarnemingen acht verschillende nestlocaties vastgesteld worden (zie figuur 3).

OVERIGE WAARNEMINGEN

Verder zijn tijdens de veldbezoeken vier nesten van boerenzwaluw waargenomen in de grote schuur direct ten oosten van de woning. Ook is een bezet nest van kauw in de schoorsteen van de woning waargenomen.

FUNCTIE VAN HET PLANGEBIED VOOR HUISMUS

Uit de twee veldbezoeken voor huismus komt naar voren dat binnen het plangebied acht jaarrond beschermde huismusnesten aanwezig zijn. Daarnaast vormt het plangebied onderdeel van het foeragegebied van de huismussen die in het plangebied broeden. Gezien de inrichting van het erf vormt het plangebied slechts een klein onderdeel van het foeragegebied van huismus. Ten noorden van het plangebied, in de bebouwde kom van Swifterbant, en bij de boerderij aan de Bisonweg 4 is voldoende alternatief foeragegebied beschikbaar. Daarnaast zal als gevolg van de plannen, waarbij woningen en groene inrichting worden gerealiseerd, geschikt foeragegebied worden ontwikkeld.

Kerkuil

METHODE

Het onderzoek naar kerkuil is uitgevoerd volgens de werkwijze zoals beschreven in het kennisdocument Kerkuil.² Het plangebied is op 19 mei, 1 juli en 1 september 2020 in de schemer (vanaf circa een half uur na zonsondergang) onderzocht op de aanwezigheid van kerkuilen. Daarnaast is tijdens de twee inventarisaties voor huismus in de bebouwing op het erf gezocht naar braakballen en uitwerpseilen. Het onderzoek is uitgevoerd door één persoon (ecoloog, broedvogelkundige). De omstandigheden tijdens de bezoeken staan beschreven in tabel 2.

Tabel 2. Omstandigheden tijdens de kerkuilinventarisaties

Datum	Tijdsduur	Zonsondergang	Weer	Temperatuur
19-05-2020	21:30 - 23:30	21:34	Bewolkt, droog, wind 2 Bft	16 °C
01-07-2020	22:00 - 00:00	22:04	Half bewolkt, droog, wind 2 Bft	18 °C
01-09-2020	21:25 - 23:25	20:26	Helder, droog, wind 1 Bft	14 °C

² BIJ12 (juli 2017) Kennisdocument Kerkuil, versie 1.0.

RESULTATEN

Zowel tijdens de huismusinventarisaties op 3 april en 4 mei 2020 als de inventarisaties op 19 mei, 1 juli en 1 september 2020 is een kerkuil man rustend waargenomen op spanten in de meest oostelijke loods op het erf waar werktuigen gestald worden (zie figuur 3). Een nest is niet waargenomen en tijdens de inventarisaties zijn geen jongen gezien of roepend gehoord. Deze waarnemingen duiden dan ook op een rustplaats van één kerkuil op het erf.

FUNCTIE VAN HET PLANGEBIED VOOR KERKUIL

Uit de inventarisaties komt naar voren dat geen nesten van kerkuil aanwezig zijn in de bebouwing op het erf. Wel is een rustplaats van een enkele kerkuil aanwezig in de oostelijke loods op het erf. Het plangebied zal verder een klein onderdeel vormen van het foerageergebied van kerkuil. In de omgeving van het plangebied is echter in ruime mate alternatief en hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Het plangebied vormt zodoende geen essentieel onderdeel van het foerageergebied van kerkuil.

Figuur 1. Rustende kerkuil op een spant aan de binnenzijde van de oostelijke loods op het erf.

Vleermuizen

METHODE

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd op basis van het Vleermuisprotocol 2017.³ Vleermuizen maken verspreid over het jaar gebruik van verschillende verblijven (winter-, kraam-, zomer- en paarverblijfplaats). Een volledig vleermuisonderzoek naar vaste verblijfplaatsen bestaat uit vier of vijf inventarisaties (vijf als bebouwing toegankelijk is voor laatvlieger) die verspreid over de periode half mei tot en

³ <http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>.

met begin oktober worden uitgevoerd. Op deze manier wordt een seizoensbreed beeld verkregen van het gebruik van het plangebied door vleermuizen. In e voorliggende situatie zijn drie inventarisaties uitgevoerd in de periode half mei - half juli (twee avondbezoeken en één ochtendbezoek) specifiek gericht op de aanwezigheid van kraam- en zomerverblijven. In de periode half augustus - begin oktober zijn twee inventarisaties (avondbezoeken) uitgevoerd, gericht op de aanwezigheid van paar- en zomerverblijven. De inventarisaties zijn gezien de grootte en overzichtelijkheid van de locatie door tweedonderzoekers per inventarisatie uitgevoerd. Bij het onderzoek is gebruikgemaakt van Pettersson D240x ultrasounddetectoren. Met een Edirol R 09-RH zijn zo nodig geluidsopnamen gemaakt die later zijn geanalyseerd.

De omstandigheden tijdens de vleermuisinventarisaties zijn beschreven in tabel 3.

Tabel 3. Omstandigheden tijdens de vleermuisinventarisaties

Datum	Tijdsduur	Zonsopkomst/ondergang	Weer	Temperatuur
19-05-2020	21:30 - 23:30	21:34	Bewolkt, droog, wind 2 Bft	16 °C
08-06-2020	03:10 - 05:10	05:13	Bewolkt, droog, wind 2 Bft	16 °C
01-07-2020	22:00 - 00:00	22:04	Half bewolkt, droog, wind 2 Bft	18 °C
01-09-2020	21:25 - 23:25	20:26	Helder, droog, wind 1 Bft	14 °C
22-09-2020	20:30 - 00:00	19:35	Helder, droog, wind 1 Bft	11 °C

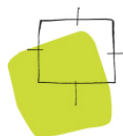
INVENTARISATIE KRAAMPERIODE

Tijdens de kraamperiode werden voornamelijk gewone dwergvleermuizen waargenomen op het erf. Hierbij ging het om maximaal drie gewone dwergvleermuizen die tegelijkertijd foeragerend werden waargenomen boven de sloot aan de westzijde van het plangebied, langs de bomenrijen aan de noord- en zuidzijde van het erf en rondom de lamp op de grote schuur direct ten oosten van de woning. Deze lamp staat gedurende de hele avond aan. Enkel tijdens de eerste ronde op 19 mei en de derde ronde op 1 juli is een enkele ruige dwergvleermuis foeragerend waargenomen aan de zuidoostzijde van het erf. Daarnaast is tijdens deze inventarisaties één keer een passerende laatvlieger waargenomen die in noord-zuidelijke richting vloog of foerageerde langs de bomenrij aan de noordzijde van het erf. Tijdens alle inventarisaties was de kerkuil aanwezig in de oostelijke loods en is af en toe foeragerend waargenomen rondom het erf.

Tijdens de drie inventarisaties zijn verder geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen rondom de bebouwing op het erf. Grote groepen zwermende of in- en uitvliegende dieren, die duiden op de aanwezigheid van een kraamverblijfplaats, zijn ook niet waargenomen.

INVENTARISATIE PAARPERIODE

Tijdens het avondbezoek op 1 september 2020 is weinig activiteit van vleermuizen op het erf waargenomen. Een enkele gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis werden foeragerend waargenomen boven de westelijke sloot en langs de noordzijde van het erf. Verder is in de schuur direct ten oos-

ten van de woning een gewone dwergvleermuis waargenomen die hier kort foerageerde. Gedurende de gehele inventarisatie was één gewone dwergvleermuis aan het foerageren rondom de lamp van de schuur direct ten oosten van de woning. Tijdens het avondbezoek op 22 september 2020 is wederom weinig activiteit van vleermuizen op het erf waargenomen. Gedurende de inventarisatie is één gewone dwergvleermuis aanwezig die rondom de lamp op de schuur direct ten oosten van de woning foerageerde (zie figuur 2). Dit dier heeft ook vrij regelmatig een baltsroep laten horen. Verder is wederom een gewone dwergvleermuis waargenomen die boven de westelijke sloot foerageerde. Tevens is de kerkuil foeragerend waargenomen rondom de bomenrij aan de zuidzijde van het erf. De aanwezigheid van een baltsende gewone dwergvleermuis langs de zuidzijde van de schuur ten oosten van de woning duidt op de aanwezigheid van één paarverblijfplaats onder het pannendak van deze schuur (zie figuur 3).

Figuur 2. De schuur met ruimte onder de overhangende dakpannen waar een paarverblijfplaats aanwezig is.

FUNCTIE VAN HET PLANGEBIED VOOR VLEERMUIZEN

Bij vleermuizen wordt onderscheid gemaakt in de volgende functies: kraamverblijf, zomerverblijf, paarverblijf, winterverblijf, foerageergebied en vliegroute.

Op basis van de hierboven beschreven inventarisatie kan worden geconcludeerd dat in één van de te slopen schuren op het erf één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aanwezig is. Het is niet uitgesloten dat de paarverblijfplaats eveneens dient als solitaire winterverblijfplaats.

Tijdens het onderzoek zijn geen kraamverblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de te slopen bebouwing.

Het plangebied vormt een klein onderdeel van het foerageergebied van gewone dwergvleermuis. Tijdens de bezoeken zijn geen belangrijke vliegroutes van vleermuizen in of langs het plangebied vastgesteld.

Figuur 3. Locaties van de waargenomen soorten. Nestplaatsen van huismus zijn weergegeven in blauw. De locatie van de paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis is weergegeven in groen. De loods met rustplaats van kerkuil is weergegeven in de rode cirkel.

Conclusie

Bij de sloop van de bebouwing gaan acht jaarrond beschermde nestplaatsen van huismus en één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis verloren. Daarnaast gaat een jaarrond beschermde rustplaats van kerkuil verloren als gevolg van de sloop van de oostelijke loods. Daarom is voor het plan voor de locatie Swifterbant-Zuid een ontheffing voor de Wet natuurbescherming (Wnb) nodig voor huismus, kerkuil en gewone dwergvleermuis.